

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/3/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5722201429
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kotrčová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5722201429.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Kotrčovej a členov senátu Mgr. Františka Dulačku a Mgr. Márie Kašíkovej, v právnej veci žalobcu: Slovenská republika - Ministerstvo vnútra SR, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, proti žalovanému: S. A., nar. XX.X.XXXX, bytom O. XX, XXX XX P., v konaní o zaplatenie 91 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Martin sp. zn. 10C/21/2022-62 zo dňa 21.9.2022, takto

rozhodol:

Rozsudok prvoinštančného súdu z r u š u j e , vec mu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol, žalovanému proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania nepriznal.

Po skutkovej a právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že podanou žalobou sa žalobca proti žalovanému domáhal zaplatenia sumy 91 eur s príslušným úrokom z omeškania z predmetnej sumy od 18.10.2020 do zaplatenia, a to na podklade faktúry č. 706012544 zo dňa 17.9.2020, ktorou bola žalovanému fakturovaná suma 91 eur, splatná do 17.10.2020 za stravu zabezpečenú počas nariadenej izolácie v karanténnom zariadení Gabčíkovo za obdobie od 12.4.2020 do 19.4.2020. Keďže žalovaný pohľadávku štátu v lehote splatnosti faktúry neuhradil, žalobca žalovanému zaslal výzvu na úhradu pohľadávky zo dňa 18.1.2022, ktorou ho vyzval na zaplatenie dlžnej sumy do 10 dní od doručenia výzvy. Uvedenú doporučenú zásielku si žalovaný v odbernej lehote neprevzal.

Prvoinštančný súd v podrobnostiach poukázal na platnú právnu úpravu, nález Ústavného súdu SR PL. ÚS 4/2021-136 zo dňa 8.12.2021, publikovaný v Zbierke zákonov SR pod číslom 551/2021 Z. z. (ďalej ako „nález ÚS SR“), pričom za nesporne preukázané považoval, že žalovaný mal nariadenú izoláciu v karanténnom zariadení Gabčíkovo v období od 12.4.2020 do 19.4.2020. V tomto zariadení mu bola poskytnutá strava, ktorej hodnotu mu vyúčtovalo Ministerstvo vnútra SR faktúrou 2060125444 zročnou 17.10.2020 v sume 91 eur. Za nesporné tiež považoval, že žalovaný túto sumu žalobcovi v stanovenej lehote neuhradil. Ďalej prvoinštančný súd za nepochybné považoval, že zákon č. 355/2007 Z. z. je normou verejného práva, avšak ustanovenie § 58 nesie v sebe prvky tak súkromného, ako i práva verejného, nakoľko upravuje možnosť uplatňovania nárokov, ktoré sú svojou povahou súkromnoprávne a to totiž nároky na náhradu škody a ušlého zisku, nároky na úhradu nákladov, ktoré vzniknú v súvislosti s plnením povinností uložených zákonom č. 355/2007 Z. z. osobám, ktoré sú povinné tieto povinnosti podľa zákona plniť, mimo nákladov spojených s výkonom štátneho zdravotného dozoru, ktoré uhrádza štát. Pre použitie ust. § 58 ods. 2 podľa súdu je nutné aplikovať všeobecné normy občianskeho práva základnú normu OZ, ktorou je Občiansky zákonník. Pri posudzovaní nárokov, ktoré sú uplatňované v občianskom súdnom konaní treba vychádzať zo všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré sa na daný prípad vzťahujú, resp. zo zásad, na ktorých stojí úprava občiansko-právnych vzťahov. V tejto súvislosti prvoinštančný súd poukázal na ust. § 3 ods. 1 OZ, vzhľadom na povahu uplatňovaného nároku a ustálil, že i keď žalobca vykonáva právo, ktoré vyplýva z nedotknutého nálezom ÚS ust. § 58 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z., nárok si uplatňuje v súvislosti s plnením povinností žalovaného na základe tej

časti zákona č. 355/2007 Z. z., ktoré boli neskôr poukazovaným nálezom Ústavného súdu SR vyhlásené za protiústavné a tiež v rozpore s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Inak povedané, žalobca si proti žalovanému uplatňuje náklady, ktoré vznikli žalobcovi pri poskytnutí stravy žalovanému v zariadení, kde bol žalovaný umiestnený v rozpore s Ústavou a medzinárodnou zmluvou, a kde by si podľa platného ust. § 58 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. náklady na stravu mal uhrádzať sám. Na druhej strane však, ako vyplýva z poukazovaného nálezu, žalovaný nemá možnosť za situácie, v ktorej sa ocitol začiatkom roku 2020, domáhať sa akéhokoľvek odškodnenia či náhrady za to, že boli porušené a obmedzené jeho ústavné práva v rozpore s Ústavou a medzinárodnou zmluvou bez možnosti súdneho preskúmania dôvodnosti takéhoto obmedzenia slobody. Pre súd je v rozpore s princípom spravodlivosti a dobrých mravov, aby sa za takejto situácie štát, ktorý prostredníctvom svojich orgánov verejnej moci, ale aj zákonodarných orgánov nedbal na poskytnutie dostatočných garancií občanom pri obmedzení ústavných práv a slobôd, domáhal sa voči takýmto osobám ešte úhrady nákladov, ktoré vznikli štátu pri poskytovaní stravy týmto osobám (protiústavne obmedzeným na osobnej slobode) v karanténnych zariadeniach. Teda súd, i keď nerozporoval a nespochybňoval základné právo na základe ust. § 58 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. uplatňovať si voči takýmto osobám nárok uvádzaný v žalobe, spochybnil morálnosť výkonu tohto práva, vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a odmietol takémuto nároku priznať požadovanú súdnu ochranu. O nároku na náhradu trov konania rozhodol s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP a úspech žalovaného v spore, ako i skutočnosť, že žalovanému preukázateľne účelne vynaložené výdavky v súvislosti s vedením tohto súdneho konania nevznikli.

2. Proti rozsudku prvoinštančného súdu v zákonnej lehote doručil odvolanie žalobca z dôvodov uvedených v ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len CSP). Uviedol, že v súlade s čl. 46 Ústavy SR, ako i čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu SR za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie je potrebné považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Zastal názor, že s poukazom na bod 11 na str. 3 odvolaním napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie vlastnou rozhodovacou činnosťou suploval, resp. nahrádzal aktivitu žalovaného, čím došlo v priebehu konania k porušeniu zásady rovnosti strán a porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalovaný sa k žalobe nevyjadril a zostal v konaní pasívny. Nepredložil žiadne stanovisko, ktorým by sporoval, spochybňoval žalobcom uplatnený nárok, teda nepopreté skutkové tvrdenia žalobcu sú v konaní považované za nesporné (§ 151 ods. 1 CSP). Ďalej podľa žalobcu došlo ku kumulatívnemu splneniu zákonných podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovaného podľa § 273 CSP, a teda postup súdu prvej inštancie v tomto konaní bol v rozpore s príslušnými poukazovanými ustanoveniami CSP. Zároveň uviedol, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov nedospel k správnym skutkovým zisteniam, čo malo za následok i celkom nesprávny právny názor súdu prvej inštancie. Ustanovenia zákona č. 355/2007 Z. z., ktoré boli právnym základom pre nariadenie karantény pre žalovaného, pri ktorých Ústavný súd SR konštatoval ich nesúlad s Ústavou SR, stratili účinnosť až dňom vyhlásenia nálezu Ústavného súdu v Zbierke zákonov SR, teda tento nález nemá spätné účinky aj na právne vzťahy pred vyhlásením nálezu ÚS SR a pred jeho zverejnením. V tejto súvislosti poukázal na ust. § 2 ods. 3 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého právny názor Ústavného súdu SR obsiahnutý v jeho rozhodnutí vydanom v konaní podľa čl. 125 ods. 1 Ústavy SR na základe návrhu súdu je pre súd záväzný. Absolútne sa nestotožnil s konštatovaním súdu o nemožnosti priznať nároku žalobcu právnu ochranu z dôvodu spochybňovania morálnosti výkonu tohto práva, hoci i ako súd sám uvádza v bode 44 odôvodnenia rozhodnutia, nerozporuje a nespochybňuje zákonné právo na základe ust. § 58 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. uplatňovať voči žalovanému nárok uvedený v žalobe. Vyjadril presvedčenie, že súd sa nevysporiadal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre rozhodnutie významné. Zároveň poukázal na rozsiahlu rozhodovaciu prax iných súdov, ktorými bolo ním uplatnenému nároku vyhovelé. Žiadal, aby odvolací súd buď rozsudok prvoinštančného súdu zmenil, žalobe žalobcu v celom rozsahu vyhovel, alebo rozsudok prvoinštančného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), súc viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 379, § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario rozsudok prvoinštančného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 ods. 1 písm. b), c), CSP).

4. Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že prvoinštančný súd, i keď vykonal vo veci dostatočné dokazovania, z výsledkov vykonaného dokazovania nedospel k správnym skutkovým zisteniam, vec následne nesprávne právne posúdil. Zároveň neaplikoval na rozhodnutie vo veci ust. § 273 CSP, i keď podľa obsahu spisu uznesením uložil žalovanému povinnosť v určenej lehote písomne sa vyjadriť k žalobe, uviesť rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva, označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, poučil žalovaného o následkoch nesplnenia takto uloženej povinnosti vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a doručil uznesenie žalovanému do vlastných rúk. I keď rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalovaného pred pojednávaním je fakultatívne, a nie je viazané na návrh žalobcu, kontumačný rozsudok pred nariadením pojednávania predstavuje sankciu za absenciu povinnosti tvrdiť a dôkaznú povinnosť žalovaného, ktorý zjavne v predmetnej veci, napriek tomu, že mu súd prostredníctvom Mestskej polície Martin doručil žalobu, uznesenie i poučenie o jeho procesných právach a povinnostiach, ostal v spore pasívny, na výzvu súdu nereagoval.

5. Na druhej strane odvolací súd sa nestotožnil ani s právnym posúdením veci zo strany prvoinštančného súdu, ktorý sám vo svojom rozhodnutí poukázal na nález ústavného súdu SR uverejnený v Zbierke zákonov 31.12.2021 SR PL ÚS 4/2021-136 z 8.12.2021 a paradoxne napriek tomu, že Ústavný súd vo vzťahu k ust. § 58 ods. 2 zákona o ochrane verejného zdravia dospel k záveru o ústavnej udržateľnosti povinnosti z nej plynúcej, zastal názor, že nároku uplatnenému žalobcom v predmetnom konaní nie je možné poskytnúť ním požadovanú právnu ochranu. Ústavný súd práve po vykonanom teste proporcionality so zohľadnením poznatku, že napadnuté ust. ukladá povinnosť úhrady skutočne vzniknutých nákladov, ako aj po zistení, že osoba plniaca povinnosti tam uvedené by ich znášala, aj keby napadnuté ust. súčasť zákona o ochrane verejného zdravia netvorilo, dospel k záveru o ústavnej udržateľnosti povinnosti z nej plynúcej s tým, že právny poriadok, ako i vyhovujúca časť nálezu Ústavného súdu odstraňujú riziko povinnosti znášať neprimerane vysoké náklady.

6. Nárok žalobcu uplatnený v konaní nemožno za takéto neprimerane vysoké náklady považovať. Ide o štandardnú finančnú čiastku, ktorú zrejme i vo vyššej miere by žalovaný uhradil, ak by tieto náklady znášal i mimo umiestnenia do karantény. Vo väzbe na uvedené odvolací súd dospel k záveru o nadinterpretácii nálezu ÚS prvoinštančným súdom, pokiaľ v rozpore s ním uplatnený nárok považoval za nesúladný s princípom spravodlivosti a dobrých mravov.

7. Odvolací súd preto rozsudok prvoinštančného súdu zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Primárne ponecháva na zváženie prvoinštančného súdu, či uplatní postup podľa § 273 CSP, alebo o nároku žalobcu rozhodne po riadne vykonanom dokazovaní v zmysle ust. § 185 a nasl. CSP.

8. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

(§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)